

GEÏNFECTEERD DOOR JAC. P. THIJSSSE

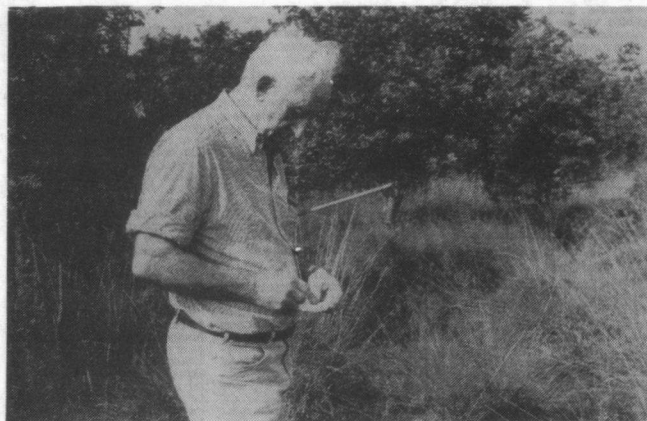
interview met Hans van de Bogert

interview: Dick Huitema

Hans van de Bogert, natuurliefhebber in Zuidoost Friesland, is een praktijkman. Hij houdt zich sinds zijn vestiging in Elsloo intensief bezig met zijn hobby, natuurstudie. Hij is vooral bekend geworden door zijn werk ten behoeve van de ringslang. Het interview vond plaats ter gelegenheid van het onlangs gehouden FFF-symposium 'Hoe maakbaar is natuur?'.

Wat was de drijfveer om je zo in te zetten?

Op een bepaald moment was ik sufgepraat door alle programma's op radio en televisie over natuur en milieu in ons land. Iedereen was constant in zak en as, zo leek het althans. Toen dacht ik: wat kan ik zelf in mijn eigen omgeving doen, hoe kan ik mensen enthousiast maken voor natuurbehoud; vrijwilligers werven voor noodzakelijk onderhoudswerk in natuurgebiedjes en dergelijke.



Hans van de Bogert in het veld
foto Leeuwarder Courant

Waar begon je toen mee?

In eerste instantie ging ik onderzoek doen naar de flora van houtwallen in mijn omgeving. In het IVN Ooststellingwerf zette ik me in voor het opslagvrij maken van heideveldjes. Verder deed ik voor SOVON broedvogelonderzoek. Ik ben en blijf overtuigd van de noodzaak van inventarisaties als basis voor natuurbescherming. Als je niet weet wat waar voorkomt, kun je moeilijk maatregelen tot behoud voorstellen.

Kwam je bij je inventarisatiewerk de reptielen tegen?

Ja, dat waren steeds weer leuke momenten, die waarnemingen van een slang of hagedis. Ik ging me gaandeweg voor de dieren interesseren. Er komen in Nederland zeven soorten voor, waarvan zes ook in onze provincie. De Muurhagedis is in ons land beperkt tot oude vestingswallen in Maastricht. Ik moet er wel bij zeggen, dat de Zandhagedis op de Waddeneilanden voorkomt en de Gladde slang en Hazelworm in zuidoost Friesland zeldzaam zijn. De Kleine hagedis, Ringslang en Adder kun je vaker aantreffen. Al gauw kwam bij

mij de vraag op, of er ter bescherming van deze dieren iets gedaan zou moeten en kunnen worden.

Wat betekent natuurontwikkeling voor jou vanuit dit oogpunt?

Voor bijvoorbeeld de Ringslang zijn grote delen van de Linde- en Tjongervallei een belangrijke biotoop. Als ik natuurontwikkeling nu even vertaal als het "maken" van natuur, dan komt het neer op het uit de productie nemen van agrarische grond, het opheffen van ontwatering waardoor gebieden (weer) nat en ruig worden. Feitelijk gaat het dan om versterking van de natuur in deze gebieden waardoor de Ringslang betere overlevingsmogelijkheden krijgt. Vragen, die je jezelf hierbij wel moet stellen: is het leefgebied groot genoeg, zijn er goede verbanden met andere terreinen of juist veel barrières, enzovoorts.

Dat betekent dus andermaal veldonderzoek.

Inderdaad, als je oplossingen wilt hebben, moet je die in de praktijk zoeken. Zo hoorde ik van verschillende mensen dat ze in juni/juli nog al eens doodgereden Ringslangen vonden. Dat klopt ook wel, want de wijfjes zoeken in die periode geschikte plaatsen om hun eieren af te zetten. Die geschikte plekken zijn er nu minder dan vroeger, onder andere door het verdwijnen van nesthopen op boerenerven.

Ik heb daarom boeren en natuurbeschermingsorganisaties benaderd met het verzoek op geschikte plaatsen broeihopen neer te leggen. Deze actie onder het motto: "Help de Ringslang", is een succes geworden, want er zijn zo'n zeventig hopen aangelegd in Friesland en Drente. In sommige zijn al eieren van de ringslang uitgebroed, bovendien blijken ze ook aantrekkelijk voor de Hazelworm.

Zou je dit natuurontwikkeling willen noemen of meer soortbescherming?

In wezen is dit te vergelijken met het ophangen van nestkastjes. Een klein onderdeel in een groter geheel. Meer gericht op behoud dan op ontwikkeling, denk ik. Voor grootschalige natuurontwikkeling is een plan op papier, overleg, politieke invloed, geld en geduld nodig. En dan moet je nog maar afwachten of je kunt realiseren wat je voor ogen staat.

Hoe zijn je contacten met natuurbeschermingsorganisaties?

Over het algemeen heel goed. Ik heb medewerking gekregen bij het broeihopenproject en heb adviezen mogen geven aan de terreinbeheerders. Zo zijn er poelen geschoond of gegraven, is er heide geplagd, opslag verwijderd en bij Veenhuizen zijn zelfs tunnels- voor Ringslagen aangelegd.

Is publiciteit belangrijk?

Om mensen geïnteresseerd te krijgen en te houden, is het absoluut noodzakelijk regelmatig stukjes in kranten te schrijven, nieuwsbrieven rond te sturen en brieven te versturen. Vorig jaar hebben wij een folder over slangen op campings verspreid. Wij hopen hiermee bij vakantiegangers in bos- en heidegebieden wat meer begrip voor die beesten te kweken. Al met al heeft het ook zijn uitstraling naar andere streken want in Noordholland hebben een paar enthousiastelingen ook een broeihopenproject opgezet.

Wat vind je van het thema van het FFF-symposium 'Hoe maakbaar is natuur?'?

Ik ben "geïnfecteerd" door Jac. P. Thijsse; ik heb iets gezien wat ik mooi vind en wil dat dan behouden. De twee stromingen die nu te onderscheiden zijn onder natuurliefhebbers, zou ik willen integreren. Er zitten goede elementen in beide. Als er één zaak is waarbij niet het gelijk, maar het resultaat telt, dan is dat wel de natuurbescherming.

Een scheut idealisme en een scheut realisme?



Aanleg van een poel bij Nijeberkoop

foto I.V.N.

Jazeker. Als natuurbeschermer botst mijn ideaal wel eens met de harde realiteit. Je moet zo nu en dan genoeg nemen met het haalbare. Natuurontwikkeling biedt volgens mij vooral perspectief op de lange termijn.

Geldt dit ook ook voor de heide?

Heidevelden zijn ontstaan en in stand gehouden door de mens. Maar je kunt ze niet "aanleggen" door natuurbouw, wat wel kan met moerasgebieden. Hoogstens kunnen ze worden vergroot en gebufferd door aanliggende gronden in natuurbeheer te verschrallen. En dat is belangrijk genoeg.